

Peygamber Evladı Hz. Hüseyin (a.s)

Prof. Dr. Munzir Hekim

Şehit Hz. Hüseyin'in (a.s) Hayatına Kısa Bir Bakış

● İmam Ebu Abdullah Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib (a.s) ... Kerbela şehidi... Resulullah'tan (s.a.a) sonra Ehl-i Beyt İmamları'nın üçüncüsü... Hadis âlimlerinin ortak görüşüne göre, cennet gençlerinin efendisi... Hz. Resul'ün (s.a.a) soyunu devam ettiren iki kişiden biri... Resulullah'ın (s.a.a) Necran Hıristiyanlarıyla lânetleşirken yanına aldığı dört kişiden biri... Allah'ın, kendilerinden bütün kirleri giderip tertemiz kıldığı örtü ashabından (ashabı kısa) biri... Allah'ın sevilmelerini emrettiği Resul-i Ekrem'in yakınlarından biri... Sarılanın kurtulduğu, uzaklaşanına saptığı bildirilen iki ağır emanetten (sekaleyn) biri...

● Hüseyin, kardeşi Hasan'la birlikte tertemiz ve bereket membaı kucaklarda, tarihin tanık olduğu en mükemmel babanın, annenin ve dedenin bağrında büyüdü.

Dedesi Resul-i Ekrem'in berak membaından, yüce ahlâkından ve şefkat yağmurundan

beslendi. Onun derin sevgisi ve yakın gözetimine mazhar oldu. Öyle ki Hz. Peygamber'in edebi, yol göstericiliği, liderliği ve cesareti ona geçti. Böylece babası Murtaza'dan ve kardeşi Mücteba'dan sonra kendisini bekleyen büyük imamet makamı için gerekli olan liyakati kazanmış oldu.

Bu nedenle de Resul-i Ekrem (s.a.a), birçok kere ve değişik münasebetlerle ümmetine onun imamlığını deklâre etmişti:

Hasan ve Hüseyin kıyam etseler de, otursalar da imamdırlar.

Allah'ım! Ben o ikisini seviyorum; sen de onları seveni sev.

● Bu büyük İmam'ın şahsında peygamberlik ve imamet damarları buluşmuş, soy ve itibar şerefi bir araya gelmişti. Müslümanlar, dedesinde, babasında ve annesinde gördükleri temizliği, berraklığı, onuru ve cömertliği onda da görüyorlardı. Kişiliği, insanlara onların tümünü birden hatırlatıyordu. Onu seviyor ve ona saygı duyuyorlardı.

“İmam Ebu Abdullah Hüseyin b. Ali b. Ebu Talib (a.s) ... Kerbela şehidi... Resulullah'tan (s.a.a) sonra Ehl-i Beyt İmamları'nın üçüncüsü... Hadis âlimlerinin ortak görüşüne göre, cennet gençlerinin efendisi... Hz. Resul'ün (s.a.a) soyunu devam ettiren iki kişiden biri... Resulullah'ın (s.a.a) Necran Hıristiyanlarıyla lânetleşirken yanına aldığı dört kişiden biri... Allah'ın, kendilerinden bütün kirleri giderip tertemiz kıldığı örtü ashabından (ashabi kisa) biri... Allah'ın sevimlerini emrettiği Resul-i Ekrem'in yakınlarından biri... Sarılanın kurtulduğu, uzaklaşanına saptığı bildirilen iki ağır emanetten (sekaleyn) biri... ”

Bütün bunların yanında, babasından ve kardeşinden sonra, insanların, dinî konularda ve hayatta karşılaştıkları sorunların çözümü için başvurabilecekleri tek merci idi. Özellikle cahilîye karakterli Emevî egemenliği altına girdikten sonra bin bir türlü zorluğun peş peşe yaşandığı o zor dönemde, varlığı, Müslümanlar için bir rahmetti.

Cahilî Emevî egemenliği, Müslümanları öyle bir darboğaza sokmuştu ki, bundan önce bunun gibisi hiç yaşanmamıştı. İmam Hüseyin (a.s) özelde Muhammed (s.a.a) ümmetini, genelde bütün insanlığı bu yeni cahilîyenin pençelerinden ve çirkeflerinden kurtarabilen tek İslâmî ve ilâhî şahsiyetti.

● Hüseyin b. Ali (a.s), babası Murtaza ve kardeşi Mücteba gibi, hayatının her aşamasında, bütün pratik hareketlerinde kâmil bir ilahî insanın örneğiydi. Allah uğruna eziyetlere katlanmak, hoşgörü, cömertlik, merhamet, cesaret, zulme yüz vermemek, irfan, kulluk, Allah korkusu, hak karşısında tevazu ve batıla karşı başkaldırmak hususunda yüksek nebevî ahlâkın canlı ve somut bir örneğiydi. Allah yolunda cihat, marufu emretme, münkeri yasaklama konusunda göz kamaştırıcı bir kahramanlık timsaliydi. Resullerin efendisi dedesinin şeriatında en mükemmel şekliyle vurgulanan başkasını kendine tercih etmenin ve fedakârlığın en ideal temsilcisiydi. Öyle ki dedesi Resulullah (s.a.a), onun hakkında şöyle buyurmuştu:

Hüseyin bendendir ve ben de Hüseyin'denim.

Bu sözleriyle Peygamber (s.a.a), kendi soyundan olan ve kendi elleriyle terbiye ettiği bu büyük şahsiyetin yüceliğini en güzel şekilde ifade etmiştir.

● Hüseyin b. Ali (a.s), dedesinden sonra kadınların efendisi Sıddıka-i Tahire, Fatıma-i Zehra'nın (a.s) gözetiminde ve vasilerin efendisi, Müslümanların İmamı, babası Murtaza'nın (a.s) himayesinde büyüdü. O sırada babası, Resulullah'ın (s.a.a) vefatından sonra Müslüman ümmetin önderlik kurumunun sapması şeklinde belirginleşen ağır ve meşakkatli imtihanı yaşıyordu. Babasını ve annesini bu ağır imtihanın acılarını çepeçevre kuşatmıştı; büyük imamlık makamını, hiçbir kanıt, belgeye ve hiçbir haklı gerekçe ve yetkiye dayanmaksızın ele geçiren zümreye karşı çetin bir mücadelenin merkezindeydiler... Hz. Hüseyin, kardeşi Hasan, babası Ali ve annesi Zehra (a.s) ile birlikte bu sınavı yaşıyordu, acılarını yüreğine gömüyordu. Henüz çocuktı; ama sınavın derinliğinin ve musibetin şiddetinin farkındaydı.

● İmam Ebu Abdullah Hüseyin (a.s), Ömer'in hilâfeti zamanında delikanlılık çağını yaşıyordu. Babası ve kardeşiyle birlikte, açık bir şekilde yönetimle ilgilenmekten uzak durdu. Babası Ali b. Ebu Talib'in (a.s) hayat tarzında ve parlak ilkesel tavırlarında belirginleşen sahih nebevî çizgi çerçevesinde insanların aydınlatılması ve dinin öğretilmesi faaliyetlerine ağırlık verdi.

● Hz. Hüseyin (a.s), Osman'ın halifeliği döneminde babasının yanında yer aldı. Henüz gençliğinin baharındaydı. İslâm için bütün içtenliğiyle, ihlâsla çalışıyordu.

Osman ve sırdaşlarının egemenliği döneminde ümmetin ve devletin bünyesini kemirmeye başlayan fesadın durdurulması amacıyla yönelik faaliyetlerinde babasıyla birlikte mücadele veriyordu. Bu süre içinde babasının belirlediği pratik tavrın dışına çıkmadı. Bilakis, Resulullah'tan (s.a.a) sonra babasının uhdesinde olan meşru önderliğin emrinde samimî bir asker olarak hareket etti.

● Mübarek Alevî devletin iş başında olduğu dönemde Hüseyin, babasının yanında bulundu. Bütün önemli olaylarda ve bütün savaşlarda fiilen rol aldı. Biatlerini bozanlara (Cemel Ashabı), meşru halifeyi tanımayıp yoldan çıkanlara (Emevîler) ve okun yaydan fırladığı gibi dinin çerçevesinin dışına çıkanlara (Haricîler) karşı savaşmaktan kaçınmadı. Oysa babası, hem onun, hem de kardeşinin hayatına büyük önem veriyordu. Çünkü onların ölümleriyle Resulullah'ın (s.a.a) neslinin kesilmesinden korkuyordu. Son ana kadar ikisi de babalarının yanından ayrılmadılar. Babalarının Allah'ın evlerinden bir evde şehit edilmesine kadar Iraklılardan gördüğü eziyeti, onlar da gördü. Babaları Kûfe camisinde, ibadet mihrabında, hayatının en kutsal anında, Kâbe'nin Rabbine yöneldiği ibadet anında, hain bir kılıç darbesiyle yere yığıldı ve o sırada şöyle dedi:

Kurtuldum; andolsun Kâbe'nin Rabbine...

● Sonra kardeşi Hasanı Mücteba'nın yanında yer aldı. Kardeşine biat etti. Nitekim Kûfe'de bulunan muhacirler, ensar ve onlara güzellikle tâbi olan Müslümanların geneli

de Hasan'a (a.s) biat etmişti. Muaviye'nin Hz. Hasan'ı gözden düşürmek, gücünü kırmak ve meşru hükümetini yıkmak için kurduğu tüm komplolara rağmen, gerek Resulullah'ın (s.a.a), gerekse babasının (a.s) imamlığını deklâre ettiği kardeşinin çizdiği hareket tarzının dışına çıkmadı.

● Hüseyin (a.s), kardeşi Hasan'ın (a.s) tavırlarını ve bu tavırların yol açtığı sonuçları çok iyi anlıyordu. Çünkü özellikle Hz. Ali'nin (a.s) şehit edilmesinden sonra İslâm ümmetinin yaşadığı konjonktür çok iyi biliyordu. Çünkü basit ve sıradan insanlardan oluşan toplumun büyük bir kısmı, Muaviye'nin oyunlarının ve sahte şifhalarının farkında değildi. İslâm hilâfetinin merkezi olan Kûfe toplumunun tabanını ne yazık ki bu basit ve bilinçsiz insanlar oluşturuyordu. Nitekim Muaviye, avnesi ve işbirlikçilerinin, İmam'ın ordusunun omurgasını oluşturan halk kesimleri arasında yaydıkları yanıltıcı propagandalar neticesinde, bu basit ve bilinçsiz insanlar, Hz. Ali b. Ebu Talib'in (a.s) çizgisinin hak çizgisi olduğu hususunda kuşkuya düşmeye başlamışlardı. Hz. Hasan (a.s), doğuştan sahip olduğu siyasal yeteneğine, edebî cesaretine ve sağlam mantığına rağmen, halk tabanını ikna edemedi. Bir türlü halka, Muaviye'nin en ucuz bir fiyatla halifeliği elde etmek için önerdiği barış plânının bir sahtekârlık olduğunu anlatamadı. Hz. Hasan (a.s) bütün siyasî yolları denedikten ve bir usta siyasetçinin Hz. Hasan (a.s) ve taraftarlarının yaşadığı o olumsuz siyasal, toplumsal ve psikolojik şartlarda katedebileceği bütün yolları katettikten sonra, sonunda henüz güçlü bir pozisyondayken önerilen barış plânını kabul

etmek zorunda kalıp hilâfetten vaz geçti; ama Muaviye'nin egemenliğinin meşruluğunu onaylamadı. Bunun yanında birtakım şartlar koştı ki, bunlar, kısa ve uzun vadede Muaviye'nin ve Emevî egemenliğinin maskesini düşürecek, iğrençliğini gözler önüne sererek nitelikteydi.

• Böylece Hz. Hasan (a.s), düşmanları bir yana, taraftarlarından olan en yakın adamlarından gördüğü eziyetlere, nahos hareketlere tahammül ettikten sonra en zor ve en meşakkatli yolu seçerek büyük bir başarı elde etti. İslâm'ı ve Resulullah'ın (s.a.a) kabilesi Kureyş'e mensubiyeti kullanarak İslâm'ın işini bitirmek için, İslâm kisvesine bürünen ve uzlaşma ve barış şiarlarını yükselten cahilî karakterli Emevî iktidarının gerçek yüzünü gözler önüne serdi. Muaviye'nin büyük bir ustalıklarla Müslümanlara, o gün İslâm yönetimine kurulan ve Resulullah'ın (s.a.a) halifesi adıyla Müslümanlara hükmeden Ebu Süfyan Oğulları'nın çok yakın bir zamana kadar İslâm'la savaştan kimseler olduklarını unutturmuş olduğu dikkate alınır, Hz. Hasan'ın başarısının büyüklüğünü daha iyi anlarız.

• Hz. Hasan (a.s), barış antlaşmasına imza atmamakla, İslâmî görünümüne bürünerek yeniden hortlayan cahilî Emevî yönetimine karşı geliştirilecek devrimci bir hareket için gerekli zemini hazırlamış oldu.

“

Hz. Hüseyin (a.s), başarı ve amaca ulaşmak için gerekli olan tüm şartlar oluştuktan sonra, ebediyete kadar devam edecek olan destanını yazmak için tarihî koşullarda hazırladığı bütün güçlerini ve imkânlarını seferber ederek kıyam etti. Ümmetin vicdanını harekete geçirdi; yeniden risalet çizgisini izlemeye yöneltti; inançsal şahsiyetini yeniden diriltti; tağutî yöneticilerin üzerindeki meşruiyet kisvesini çıkardı, arkasına gizlendikleri maskelerini parçaladı; onlara karşı takınılması gereken şer'î tavrı ümmetin tüm kuşaklarına gösterdi.

”

Çünkü Muaviye iktidara gelir gelmez, Hz. Hasan'ın (a.s) koştugu bütün şartları çiğnedi. Kendisinden sonra velayet tayin etmemek, Ali Şiasına, Hasan ve Hüseyin'e (a.s) karşı olumsuz bir tavır içinde olmamak gibi antlaşma maddelerini hiçe sayarak gerçek kimliğini gözler önüne serdi.

Muaviye, bu şartlara bağlı kalma noktasında kendine daha fazla hâkim olamadı. Nihayet, nefsinin kendisine telkin ettiği iğrenç bir plânla Hz. Hasan'ı (a.s) zehirlemeye karar verdi. Böylece kendisinden sonra halifeliği oğlu fasık Yezid'e miras bırakmaya elverişli bir ortam hazırlamak istedi. Fakat kabul ettiği şartları çiğnemenin ve bu iğrenç plânın etkilerini, doğuracağı tepkileri kestirememişti; ne gibi olumsuzlukların biçimleneceğini tahmin edememişti. Nitekim Emevî iktidarının üzerinden daha yirmi yıl geçmemişti ki, Müslümanlar, Emevî iktidarının iğrençliğini ve cahilî karakterini fark ettiler. Bu da,

Şîh halk tabanının iktidara karşı bir ayaklanma başlatması için elverişli bir ortamın oluşmasına yardımcı oldu. Böylece devrim için uygun koşullar oluştu.

Muaviye'nin ölümü ve şarap içen, dinî hükümleri hiçe sayan, fasık Yezid'in iktidara gelmesi, dönemin gözde sahabîlerinden ve tâbiîn kuşağının genelinden biat alması ve haksızlığa boyun eğmeyenlerin efendisi, Müslümanların İmamı, zulmün hasmı, Ebu Abdullah Hüseyin'den (a.s) biat alma hususunda ısrar etmesiyle birlikte bu şartlar iyice olgunlaştı.

• Muaviye b. Ebu Süfyan, yaklaşık yirmi yıl hüküm sürdü. Bu süre içinde, halkı aç bırakma, terör estirme, yalan ve hile esasına dayalı bir politika izledi. Bütün bunlar, bir yandan ümmetin gerçeğin farkına varmasına yol açarken, bir yandan da insanların iradelerini yitirmelerine neden oldu. Böylece ümmet, gafletten uyandı; Ehl-i Beyt (a.s) çizgisinin hakkaniyetine yönelik kuşkuları bertaraf oldu, Emevîlerin gerçek yüzlerine dair bilgisizlikleri ortadan kalktı. Fakat zulme ve zalimlere karşı dikilecek güce henüz kavuşabilmiş değildi. Ümmet, ünlü şair Ferezdak'ın, Kûfelilerin çağrısına uyarak Irak'a gitmekte olan Hz. Hüseyin'e: "Kalpleri senden yana, ama kılıçları sana karşı." dediği bir durumdaydı.

Bu noktadan itibaren, cahilî Emevî iktidarına karşı ayaklanmak için gerekli tüm koşullar hazırlandıktan sonra, Hz. Hüseyin (a.s) için alması gereken şer'î tavır kesinleşmiş oldu. Çünkü Hz. Hasan (a.s) zamanında yaşanan kuşku ve tereddüt sürecinde fiilî bir ayaklanmanın herhangi bir faydası

olmazdı. Ama Hz. Hüseyin'e (a.s) hüccet tamamlanmıştı. Çünkü Iraklılar kendisine mektuplar göndermiş ve bölgelerine gelmesini istemişlerdi. Bundan önce Kûfeliler, Emevîlerin valisini şehirden kovmuş ve Emevî iktidarını tanımadıklarını ilân etmişlerdi. Bu, Ehl-i Beyt Şiasının yeniden bilinçlendiğinin bir göstergesiydi.

Hz. Hüseyin (a.s), sebat etmeyeceklerini, iktidar sahiplerinin tahrik ve teşvikleri karşısında irade zaafı sergileyeceklerini, egemenlerin baskılarına ve korkutmalarına direnemeyeceklerini bildiği hâlde, çağrılarına olumlu yanıt verdi. Çünkü yayılma eğilimi gösteren bu yeni hastalığı, git gide peygamberliğin bütün şiarlarını ortadan kaldırmadan, İslâmî hilâfeti bir şahlık ve kayserlik rejimine dönüştürecek imkânı bulmadan tedavi etmek üzere harekete geçmesi gerekiyordu. Aksi takdirde, dine darbe vurmak ve dinin bütünlüğünü parçalamak için üzerlerine din kisvesini geçiren Yezid ve benzeri cahilîye mensuplarının yönetimleri meşruiyet kazanmış olacaktı.

• Hz. Hüseyin (a.s), başarı ve amaca ulaşmak için gerekli olan tüm şartlar oluştuktan sonra, ebediyete kadar devam edecek olan destanını yazmak için tarihî koşullarda hazırladığı bütün güçlerini ve imkânlarını seferber ederek kıyam etti.¹

¹ Hz. Hüseyin'in devriminde yeterli oranda bulunan ve bir devrim hareketinin başarısı için gerekli olan beş zorunlu şart için bk. "Sev-ratu'l-Hüseyin en-Nazariye el-Mavkif en-Netaic", Seyyid Muham-med Bâkır el-Hakîm, birinci baskı, Müessesetu'l-İmami'l-Hüseyin (a.s), s.62-92. Ayrıca bk. Mecelletu'l-Fikri'l-İslâmî, sayı:17, Şehid Seyyid Muham-med Bâkır es-Sadr'ın "et-Tahtitu'l-Hüseyin Li Tağyir-i Ahlâkiyeti'l-

Ümmetin vicdanını harekete geçirdi; yeneden risalet çizgisini izlemeye yöneltti; inançsal şahsiyetini yeniden diriltti; tağutî yöneticilerin üzerindeki meşruiyet kisvesini çıkardı, arkasına gizlendikleri maskelerini parçaladı; onlara karşı takınılması gereken şer'î tavrı ümmetin tüm kuşaklarına gösterdi.

Tağutlar da bu kıyamın şiarlarını, öğretilerini saptıramadılar. Asırlardır süregelen bir çizgi olarak bu devrimci hareketi durduramadıkları gibi. Bu hareket ki, zamanı geldiğinde, Benî Ümeyye, Benî Abbas ve benzerlerinin egemenliklerini silip süpürmüştü. Dolayısıyla Hüseyin'in devrimi, bütün milletler için bir nebevî ışık kaynağıdır. Nitekim ortaya koyduğu ve mücadelesiyle pekiştirdiği nebevî değerler, bütün egemenliklerin, bütün siyasî rejimlerin değerlendirildiği bir kriter olarak tarihin sahnesinde yerini almıştır.

Hz. Hüseyin'in Kişiliğinden Yansımalar

1- Kur'ân Ayetlerinde Hz. Hüseyin'in Konumu

Müslümanlar, Ehl-i Beyt'in (a.s) fazileti, ilmî ve manevî makamlarının yüceliği, yüce Allah'ın insanda bulunmasını istediği bütün kemalatlarla bezenmişlikleri hususunda ittifak ettikleri kadar hiçbir konuda ittifak etmemişlerdir.

Müslümanlar arası bu ittifak, birtakım temel prensiplere dayanmaktadır. Bunlardan

He-zime" başlığı altında Hüseyinî devrim üzerine kaleme aldığı ma-kale.

biri de, Kur'ân-ı Kerim'in açık bir şekilde Ehl-i Beyt'in özel konumuna işaret etmesidir. Kur'ân, onların her türlü kirden arındırıldıklarını vurgulamaktadır. Onların, yüce Allah'ın bütün insanlığa sunduğu mesajın bir ücreti olarak sevlmeleri vacip olan akrabalar olduklarını ifade etmektedir. Onların, sırf Allah'a itaat eden, Allah'ın azabından korkan, O'nun korkusuyla ürperen, bu yüzden kendilerine cennete girme ve azaptan kurtulma garanti edilen iyiler olduklarını dile getirmektedir.

Hz. Hüseyin'in (a.s), kirleri giderilmiş, tertemiz kılınmış Ehl-i Beyt'in bir ferdi olduğunda en küçük bir kuşku yoktur. Hatta Necran Hıristiyanlarıyla Peygamberimizin (s.a.a) lânetleşmeleri olayıyla ilgili Mübahale Ayeti'nde açık bir şekilde dile getirildiği gibi, Hüseyin, Peygamber'in (s.a.a) oğlu vasfına sahiptir.

Kur'ân, bu hadiseyi, derin anlamlarıyla birlikte şu ifadelerle sonsuzluğa armağan etmektedir:

Kim sana gelen bilgiden sonra seninle bu konuda tartışır, de ki: Gelin çocuklarımızı ve çocuklarımızı, kadınlarımızı ve kadınlarımızı, kendimizi ve kendinizi çağıralım, sonra mubahele (dua edelim) edelim de Allah'tan yalancılar üzerine lânet dileyelim.²

Hadisçilerin çoğunluğu, müstefiz düzeyine ulaşacak yoğunluktaki kanallardan, bu ayetin Ehl-i Beyt hakkında indiğini rivayet etmişlerdir. Ehl-i Beyt de Hz. Resulullah, Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'dir. Nitekim hadisçiler, ayette geçen "oğullar"dan

² Âl-i İmrân, 61

maksadın hiç kuşkusuz, Hasan ve Hüseyin olduğunu belirtmişlerdir.

Bu olay, açık bir şekilde ortaya koymaktadır ki, Ehl-i Beyt, Allah katında yer yüzündeki insanların en hayırlıları ve en üstünleridir. Bu yüzden Resulullah (s.a.a) lânetleşmeye giderken onları yanına alıyordu. Nitekim Necran piskoposu da bu gerçeği şöyle itiraf etmişti:

Birtakım yüzler görüyorum ki birisi, bunların hatırına Allah'tan koskoca bir dağı yerinden oynatmasını isterse, Allah bunu yapar.³

Ayetten de anlaşılacağı gibi, bu kıssa, onların konumlarının yüceliğine, makamlarının yüksekliğine ve üstünlüklerine delâlet etmektedir. Onlar, Allah ve Resulü'nün en çok sevdikleri kimselerdir. Âlemlerde hiç kimse onların faziletlerinin düzeyine erişemez.

Kur'ân-ı Kerim, Ehl-i Beyt hariç, Peygamber'den başka hiçbir Müslümanın masum olduğunu belirtmemiştir. Ama Kur'ân, yüce Allah'ın, Ehl-i Beyt'i her türlü pislikten temizlemeyi dilediğini vurgulamıştır.⁴

Müslümanlar, Hz. Peygamber'in (s.a.a) eşlerinin Ehl-i Beyt kavramının kapsamına girip girmedikleri hususunda farklı görüşlere sahipse de, mübarek ayetin kapsamına Ali, Fatıma, Hasan ve Hüseyin'in

³ Nuru'l-Ebsar, s.100. Ayrıca bk. Celaleyn, Ruhul-Beyan, Keşşaf, Beydavî ve Râzî tefsirleri; Tirmizî, 2/166; Sünen-i Beyhakî, 7-63; Sahih-i Müslim, Kitab-u Fedaili's-Sahabe; Ahmed, 1/85; Mesabîhu's-Sünne, 2/ 201

⁴ bk. Ahzâb, 33

(a.s) girdikleri hususunda en küçük bir kuşku duymamaktadırlar.⁵

Buradan hareketle, Kur'ân ayetlerinde onları sevmenin, onların çizgilerini izlemenin, onları başkalarından daha çok sevmenin zorunluluğunun vurgulanmış olmasının gerisindeki sırrı anlamamız mümkündür.⁶

Çünkü Ehl-i Beyt'in masumiyeti, yolların çatallaştığı ve heva ve heveslerin çarpıştığı bir süreçte, kurtuluşun, onları izlemekte olduğunun en somut kanıtıdır.

Allah'ın pislikten masum kıldığı bir kimse, kurtuluşa delâlet eder demektir. Dolayısıyla onu takip eden de boğulmaktan kurtulur.

İbn Abbas'tan rivayet edildiğine göre, akrabaların sevilmesine dair ayet nazil olduğu zaman, bazı Müslümanlar, Peygamberimize (s.a.a), itaat edilmesi vacip olan bu akrabaların kimler olduklarını sormuş, o da şöyle buyurmuştur:

Bunlar, Ali, Fatıma ve onların iki oğludur.⁷

⁵ bk. et-Tefsiru'l-Kebir, Fahu'r-Râzî; Tefsiru'n-Nisaburî; Müslim, 2/33; Hasaisu'n-Neseî, s.4; Ahmed, 4/107; Beyhakî, 2/150; Müşkilu'l-Asar, 1/334; Müstedreku'l-Hâkim, 2/416; Üsdü'l-Gabe, 5/521

⁶ Yüce Allah Şûrâ Suresi'nde Peygamberimize (s.a.a) hitaben şöyle buyuruyor: **“De ki: Buna karşılık sizden, akrabaları sevmenizden baş-ka bir ücret istemiyorum.”** (Şûrâ, 33) Sebe' Suresi'nde ise şöyle buyurmaktadır: **“Ben sizden bir ücret istemişsem, o sizin içindir.”** (Sebe', 47)

⁷ bk. et-Tefsiru'l-Kebir, Tefsiru't-Taberî, ed-Dürri'l-Mensur (Me-veddet Ayeti'nin tefsiri.)

Kur'ân, meseleyi bu kadarla bırakmıyor. Bilakis, Ehl-i Beyt'in yüce kişiliklerini ve itaat ve ibadetlerindeki ihlâsı açıklamak üzere nazil olan İnsân Suresi'nde, onların üstün kılınmalarının sebeplerini de açıklıyor:

Biz sizi Allah rızası için doyuruyoruz; sizden ne bir karşılık, ne de bir teşekkür bekliyoruz. Biz, çetin ve belâh bir günde Rabbimizden korkarız. İşte bu yüzden Allah, onları o günün fenalığından korudu; yüzlerine parlaklık, sevinç verdi ve sabretmelerine karşılık onlara cennet ve ipek elbiseler lütfetti.⁸

Müfessirlerin ve muhaddislerin büyük çoğunluğu, bu surenin Ehl-i Beyt hakkında indiğini rivayet etmişlerdir. Şöyle ki: Hasan ve Hüseyin hastalanırlar. Hz. Ali (a.s), şayet iyileşirlerse, Allah'a şükür olarak üç gün oruç tutmayı adar. Gerçekten bu adaklarını en güzel bir şekilde yerine getirirler. Söze bağlılığın en parlak ve başkasını kendine tercih etmenin en göz kamaştırıcı, en görkemli bir örneğini sergilerler. Nihayet haklarında şu ayetler nazil olur:

İyiler ise, kâfur katılmış bir kadehten içerler. Bu, Allah'ın has kullarının içtikleri ve akıttıkça akıttıkları bir pınardır. O kullar, adaklarını yerine getirirler ve şiddeti her yere yayılmış olan bir günden korkarlar.⁹

Bu fedakârlık ve bu görkemli vefakârlıktan dolayı Allah onların çabalarını takdirle karşılamış ve bunun ödülü olarak ahirette onları

büyük nimetlere mirasçı kılmış; dünyada da, yeryüzü ve üstündekilere mirasçı oluncaya kadar, onları Müslümanların imamlığı makamına getirmiştir.

2- Hz. Hüseyin'in Hz. Hatemü'l-Mürselin Nezdindeki Konumu

Resul-i Ekrem efendimiz (s.a.a), torunları Hasan ve Hüseyin (a.s) hakkında, onların kendi yanındaki yüksek derecelerini ifade eden sözler buyurmuştur:

Hasan ve Hüseyin, Peygamber'in şu dünyadaki hoş kokulu iki gülüdür. Onlar, Peygamber'in şu ümmet içindeki hoş kokulu iki gülüdür.¹⁰

Hasan ve Hüseyin, yeryüzü halkının en hayırlılarıdır.¹¹

Hasan ve Hüseyin, cennet gençlerinin efendileridir.¹²

Hasan ve Hüseyin, kıyam etseler de, otursalar da imamdırlar.¹³

Onlar, kıyamet gününe kadar Kur'ân'dan ayrılmayan Ehl-i Beyt'tendirler. Ümmet Kur'ân'a ve Ehl-i Beyt'e sarıldıkça yolunu şaşırmaz.¹⁴

Onlar, gemilerine binenlerin boğulmaktan kurtuldukları Ehl-i Beyt'tendirler.¹⁵

Onlar, Resulullah'ın (s.a.a) haklarında şöyle buyurduğu Ehl-i Beyt'in mensuplarıdır:

¹⁰ Buharî, 2/188; Tirmizî, s.539

¹¹ Uyun-u Ahbarî'r-Rıza, 2/62

¹² İbn Mâce, 1/56; Tirmizî, s.539

¹³ el-Menakib, İbn Şehraşub, 3/163; Müsned-i Ahmed'den, Tirmizî, İbn Mâce ve diğerlerinden naklen.

¹⁴ Tirmizî, s.541; el-Müstedrek, Hâkim, 3/109

¹⁵ Hilyetu'l-Evliya, 4/306

⁸ İnsân, 9-12

⁹ İnsân, 5-7

Yıldızlar, yeryüzü halkını boğulmaktan kurtaran güvencelerdir. Ehl-i Beyt'im ise, yeryüzü halkını ihtilâflardan koruyan güvencelerdir.¹⁶

Çok sayıda sahâbiden rivayet edilen ve değişik kanallardan rivayet edilmesi itibarıyla müstefiz düzeyine ulaşan bir hadiste Peygamberimiz (s.a.a) şöyle buyuruyor:

Allah'ım! Onları sevdiğimi biliyorsun; sen de onları ve onları seveni sev.¹⁷

3- Çağdaşları Nezdinde Hz. Hüseyin'nin Konumu

1- Ömer b. Hattab, Hüseyin'e (a.s) şöyle der:

Başımızda biten tüyleri, Allah'a, sonra size borçluyuz.¹⁸

2- Osman b. Affan, Hasan, Hüseyin (a.s) ve Abdullah b. Cafer hakkında şunları söylemiştir:

İlmin tümünü başkalarından kesip almışlar, bütün hayır ve hikmeti kendilerinde toplamışlar.¹⁹

3- Ebu Hüreyre şöyle der:

Hüseyin b. Ali başında imame (sank) olduğu hâlde içeri girdi. Birden Hz. Peygamber'in (s.a.a) dirildiğini sandım.²⁰

¹⁶ Müstedrek, Hâkim, 3/149

¹⁷ Hasaisu'n-Neseî, s.26

¹⁸ el-İsabe, 1/333. Müellif hadisin rivayet zincirinin sahih olduğunu söylüyor.

¹⁹ el-Hisal, s.136

²⁰ Biharu'l-Envar, 10/82

Hz. Hüseyin (a.s), bir cenazeye katılmıştı. Yoruldu ve yolun kenarında oturdu. Ebu Hüreyre, elbisesinin kenarıyla ayaklarına bulaşan toprakları silmeye başladı. Ebu Hüreyre'ye şöyle dedi:

Ey Ebu Hüreyre! Sen mi yapıyorsun bunu?

Ebu Hüreyre dedi ki:

Allah'a yemin ederim ki, eğer insanlar seninle ilgili olarak benim bildiklerimi bilselerdi, seni boyunlarında taşırlardı.²¹

4- Abdullah b. Abbas, Hasan ve Hüseyin'in (a.s) binecekleri atların üzengisinden tutmuştu. Bu yaptığından dolayı bazıları onu eleştirdi. Ona: "Sen onlardan daha yaşlısın!" dediler. Bunun üzerine şöyle dedi:

Bu ikisi, Resulullah'ın (s.a.a) oğullarıdır. Onların atlarının üzengisini tutmak bana mutluluk vermez mi?²²

Hz. Hasan (a.s) vefat ettiği zaman Muaviye: "Ey İbn Abbas! Artık kavminin efendisi sensin." der. İbn Abbas şu cevabı verir:

Allah, Ebu Abdullah Hüseyin'i yaşattıkça, ben değil, odur kavmin efendisi.²³

5- Hüseyin'i (a.s) görmüş olan Enes b. Malik şöyle der:

Onların (Ehl-i Beyt'in) Resulullah'a (s.a.a) en çok benzeyeni oydu.²⁴

²¹ Tarih-u İbn Asakir, 4/322

²² Tarih-u İbn Asakir, 4/322

²³ Hayatu'l-İmami'l-Hüseyin, el-Kureşî, 2/500

²⁴ A'ynu's-Şîa, 1/563

6- Hüseyin'in (a.s) başı kesildikten sonra bir değnekle dudaklarına vuran İbn Ziyad'a, Zeyd b. Erkam şöyle der:

Çek şu değneği onun dudaklarından! Tek ve ortaksız ilâh olan Allah'a yemin ederim ki, Resulullah'ın (s.a.a) şu iki dudağı öptüğünü gördüm.

Sonra ağlamaya başlar. Bunun üzerine İbn Ziyad ona şu karşılığı verir: "Allah senin gözlerini hep ağlatsın. Allah'a yemin ederim ki, eğer sen bunamış bir ihtiyar olmasaydın, boynunu vururdum." Zeyd şunları söyleyerek dışarı çıkar:

Siz ey Arap topluluğu! Bu günden sonra kölesiniz! Fatma'nın oğlu Hüseyin'i öldürdünüz, Mercane'nin oğlunu başınıza emir yaptınız. O da sizin iyilerinizi öldürüyor, kötülerinizi sağ bırakıyor.²⁵

7- Yezid'in, elindeki sopayla Hüseyin'in (a.s) dişlerine vurduğunu gören Ebu Be-reze el-Eslemî şöyle der:

Sen elindeki sopayla Hüseyin'in dişlerine mi vuruyorsun? Senin sopanın onun ağzında öyle bir yere geliyor ki, ben Resulullah'ın orayı öptüğünü görmüştüm. Sen ey Yezid! Kıyamet günü Allah'ın huzuruna getirildiğin zaman İbn Ziyad senin şefaatacın olacak. O (Hüseyin) getirildiğinde ise, Muhammed (s.a.a) onun şefaatacısı olacak.²⁶

8- Muaviye, Abdullah b. Cafer'e: "Benî Haşim'in büyüğü sen misin?" dediğinde şu cevabı verir:

²⁵ Usdu'l-Gabe, 2/21

²⁶ el-Hasan ve'l-Hüseyin Sibta Resulullah, s.198

Haşimoğulları'nın büyüğü, Hasan ve Hüseyin'dir.²⁷

Abdullah b. Cafer, Hüseyin'e şöyle yazar:

Eğer bugün sen ölürsen, İslâm'ın nuru söner. Çünkü sen doğru yolu bulanların bayrağısın, müminlerin umudusun.²⁸

9- Bir adam, Abdullah b. Ömer'e, elbiseye bulaşmış sinek kanıyla namaz kılınıp kılınamayacağını sorar. İbn Ömer: "Kimlerdensin?" diye sorar. Adam: "Irak halkıdanım." deyince, şöyle der:

Şuna bakın! Resulullah'ın (s.a.a) oğlunu öldürmüşler, gelmiş bana sineğin kanını soruyor. Ben Resulullah'ın (s.a.a) şöyle dediğini duymuştum:

"Onlar (Hasan ve Hüseyin) benim şu dünyadaki hoş kokulu iki gülümdür."²⁹

10- Muhammed b. Hanefiye şöyle demiştir:

Hüseyin bizim en âlimimiz, içimizde en halim (ağırbaşlı) olanımız ve akrabalık olarak Resulullah'a (s.a.a) en yakın olanımızdır. O, dinde derin kavrayış sahibi (fakih) bir imamdı...³⁰

11- Hüseyin (a.s), Kâbe'nin gölgesinde oturan Amr b. As'ın yanından geçti. Amr dedi ki:

Hüseyin, bugün yer ve gök ehlinin yanında yeryüzü halkının en sevimlisidir.³¹

²⁷ el-Hasan b. Ali, Kamil Süleyman, s.173

²⁸ el-Bidaye ve'n-Nihaye, 8/167

²⁹ Tarih-u İbn Asakir, 4/314

³⁰ Biharul-Envar, 10/140

³¹ Tarih-u İbn Asakir, 4/322

12- Abdullah b. Amr b. As, yanından geçen Hz. Hüseyin (a.s) hakkında şöyle demiştir:

Gök halkının yanında, yeryüzü halkının en sevimsisine bakmak isteyen, şu geçmekte olan zata baksın.³²

13- Yezid, babası Muaviye'ye, Hüseyin'in (a.s) yazdığı mektuba cevap verdiği sırada onu küçük düşürücü ifadeler kullanması yönünde görüş bildirirken, Muaviye ona şu karşılığı verir:

Hüseyin'i ne ile ayıplayabilirim? Allah'a yemin ederim ki, onda herhangi bir ayıp göremiyorum.³³

14- Medine valisi Velid b. Utbe b. Ebu Süfyan, biat etmeyecek olursa Hüseyin'i (a.s) öldürmesini söyleyen Mervan b. Hakem'e şöyle der:

Allah'a yemin ederim ki, ey Mervan, Hüseyin'i öldürmüş biri olup da dünya ve içindeki her şey benim olsun istemem. Subhanallah! 'Biat etmem.' derse, Hüseyin'i mi öldürecek mişim?! Allah'a yemin ederim ki, Hüseyin'i öldüren kimşenin kıyamet günü mizanının hafif olacağını sanıyorum.³⁴

15- İbn Ziyad, Hüseyin'in (a.s) Kûfeliilere gönderdiği elçisi Kays b. Musahhar es-Seydavî'yi yakalayınca, minbere çıkıp Hüseyin'e ve babasına sövmesini emretti. Kays minbere çıktı; Allah'a hamdetti, O'nu övgülerle zikretti. Sonra şöyle dedi:

Ey insanlar! Hüseyin b. Ali, Allah'ın kullarının en hayırlısıdır. O, Resulullah'ın kızı Fatıma'nın oğludur. Ben de onun tarafından size gönderilmiş bir elçiyim. ZirRimme vadisindeki Hacir bölgesinde ondan ayrılıp geldim. Şimdi onun çağrısına icabet edin, onu dinleyin ve ona itaat edin...

Ardından Abdullah b. Ziyad'ı ve babasını lânetledi, Ali ve Hüseyin için Allah'tan bağışlanma diledi. Bunun üzerine, İbn Ziyad'ın emriyle sarayın damından aşağıya atıldı, parçalanarak öldü.³⁵

16- Yezid b. Mesud en-Nehşelî (r.a.), yaptığı bir konuşmanın bir bölümünde şöyle diyor:

Hüseyin b. Ali, Resulullah'ın (s.a.a) oğludur. Köklü bir şerefe sahiptir. Derin bir görüşü vardır. Onun faziletlerini teker teker anlatmak mümkün değildir. Tükenmez bir ilmin sahibidir. Geçmişinden, yaşından, kıdeminden ve Resulullah'a yakınlığından dolayı bu işe (halifeliğe) herkesten daha lâyıktır. Küçüklere şefkat gösterir, büyüklere merhamet eder. Halkın gözeticisi ve kavminin önderi olarak ondan daha hayırlı birini bulamazsınız. Allah onunla hücceti tamamlamış ve öğüt onunla mak-sadına ulaşmıştır.³⁶

17- Abdullah b. Hürr el-Cu'fi şöyle der:

Hüseyin gibi güzel, yakışıklı, göz dol-duran birini daha görmedim.³⁷

³² Biharul-Envar, 10/83

³³ A'yanu's-Şia, 1/583

³⁴ el-Bidaye ve'n-Nihaye, 8/147

³⁵ age. 18/168

³⁶ A'yanu's-Şia, 1/590

³⁷ A'yanu's-Şia, c.4, 1. Bölüm, s.118

18- İbrahim en-Nahaî şöyle der:

Eğer ben Hüseyin'e karşı savaşanlar arasında olsaydım, sonra cennete girseydim, Resulullah'ın (s.a.a) yüzüne bakmaya utanırdım.³⁸

Hz. Hüseyin'in Kişiliğinden Görünümler

Hz. Hüseyin b. Ali (a.s), meleklerin konuştuğu, vahyin indiği bir evde; gün boyu gökle temas hâlinde olan, sabah akşam okunan Kur'ân nağmelerine tanık olan tertemiz bir mekânda dünyaya geldi. Allah'ın ayetleriyle ululanan kutsal şahsiyetler arasında serpildi, büyüdü. Berrak risalet kaynağından, Yaradan ile irtibat hâlinde olmanın tatlı suyunu içti. Şahsiyetinin tuğlalarını, yüksek ahlâkıyla ve yüce ruhuyla Rahmet Peygamberi (s.a.a) kalıplara döktü.

Böylece Hüseyin (a.s), ümmet içinde Hz. Muhammed'in (s.a.a) âdeta bir surreti oldu.

Ümmet içinde Kur'ân'ın yol göstericiliğinde hareket ediyor, risalet düşüncesiyle konuşuyor, yüce dedesinin çizdiği yolda yürüyordu. İnsanlara üstün erdemleri açıklıyor, ümmetin maslahatlarını gösteriyordu.

Ümmeti doğru yola sevk etme, ümmetin iyiliğini isteme ve ümmete yardımcı olma misyonunu hiçbir zaman ihmal etmezdi. Kutsal şahsını, risaletin ve Hz. Resul'ün (s.a.a) istediği canlı bir örnek hâline getirmişti.

³⁸ el-İsabe, 1/335

Sapmışlar için yolu aydınlatan bir nur, susuzlar için bir tatlı su kaynağı, müminler için yaslandıkları bir direkti. Salihlerin dayandıkları bir kanıt, Müslümanların çekiştikleri meselelerde hakkı ortaya koyan bir kriterdi.

Allah için öfkelenen, Allah için harekete geçen adalet kılıcıydı. Başkaldırıldığı zaman, elinde yüce dedesinin risalet meşalesi vardı, dedesinin dinini ve yüce risaletini savunmayı hedefliyordu.

Hz. Hüseyin'in (a.s) benzersiz şahsiyeti üzerinde durup düşündüğümüz zaman şu niteliklerin belirginleştiğini görürüz:

1- Mütevazılığı

Ebu Abdullah Hüseyin (a.s), yaratılıştan mütevazı ve bencilikten uzaktı. Yüksek bir soya, yüce bir şerefe ve Resulullah (s.a.a) nezdinde özel bir konuma sahip olmasına rağmen, mütevazıydı, alçak gönlüydü. Ümmet içinde yaşar, yoksullarına burun kıvrılmaz, zayıflarına tepeden bakmaz, hiç kimseye karşı üstünlük taslamazdı. Âlemlere rahmet olarak gönderilen yüce dedesini örnek alırdı. Böyle yaparken Allah'ın rızasını kazanmayı, bunun yanında ümmeti güzel ahlâk üzere eğitmeyi arzu ediyordu. Onunla ilgili nakledilen birçok haberde, diğer Müslümanlarla kurduğu ilişkilerde tam bir tevazu örneği, engin bir risalet hoşgörüsü sembolü ve kerem sahibi bir şahsiyet olduğu görülmektedir.

Bu kabil haberlerden bazıları şöyledir:

Bir gün bir grup yoksulun yanından geçiyordu. Yoksullar, kuru bir ekmek

Sahip olduğu büyük ruh ve seciyeyle Hz. Hüseyin b. Ali (a.s), fakirlere ve muhtaçlara yardım eder, dul ve yetimleri himaye ederdi. Kendisini ziyarete gelenleri teskin eder, rahat ettirir, yüreklerine su serperdi. Kendisinden yardım isteyenlerin ihtiyaçlarını giderir, onların istemenin ezikliğini hissetmelerine izin vermezdi. Akrabalarını kesintisiz bir şekilde ziyaret ederdi. Eline bir mal geçtiği zaman, onu taksim eder ve ardından infak ederdi. Bu, âlicenap, cömert insanların seciyesi, kerem sahiplerinin karakteri ve hoş görülü insanların ayırıcı özelliğidir.

parçasını yemeye çalışıyorlardı. Onlara selâm verdi. Yoksullar, onu kendileriyle birlikte yemeye çağırıldılar. Şöyle dedi: *“Eğer bu yediğiniz sadaka olmasaydı, sizinle beraber yerdim...”* Sonra şöyle dedi: *“Kalkın evime gidelim.”* Onları evinde yedirdi, giydirdi ve her birine bir miktar para verilmesini emretti.

2- Ağırbaşlılığı ve Bağışlayıcılığı

Hz. Resulullah'ın (s.a.a) torunu Hüseyin (a.s), peygamberlik edebiyatı edep- lenmişti. Dedesinin, kendisine karşı sa- vaşanları ve İslâm dinine karşı duranları affettiği çünkü ruhunu taşıyordu. Kalbi,

bütün insanları içine alacak kadar genişti. İnsanların doğru yolu bulmalarını çok istiyordu. Bu uğurda, cahil insanların bütün kötülüklerini görmezden gelmeye hazır- dı. Onun gayesi, Allah'ın rızasını elde etmektir. Günah işleyenlere yaklaşıyor, onlara güven veriyor, onların yüreklerine Allah'ın rahmetine yönelik ümit tohum- larını serpiyordu. Kötülük edenin kötülü- ğüne misliyle karşılık vermezdi; Bilakis ona şefkatle davranır, hak yolu gösterir, onu sapıklıktan kurtarırdı. Şöyle dediği rivayet edilir:

Bir adam şu kulağımdan -sağ kula- ğımı göstererek- sövse, sonra dönüp şu

kulağımdan da benden özür dilese, özürünü kabul ederim. Çünkü Emirü'l-Müminin Ali b. Ebu Talib (a.s) bana, dedem Resulullah'tan (s.a.a) şöyle duyduğunu anlatmıştı:

“Haklı ya da haksız, özür dileyenin özürünü kabul etmeyen kimse, Kevser havuzunun başına gelmez.”³⁹

Rivayet edilir ki: İmam Hüseyin'in (a.s) hizmetçilerinden biri cezayı gerektiren bir suç işler. İmam (a.s), hizmetçinin tedip maksadıyla dövülmesini emreder. Hizmetçi: “Efendim! **Öfkesini yutkunanlar...**”⁴⁰ der. İmam: “*Bırakın onu.*” der. Bu sefer hizmetçi: “Efendim! **İnsanları affedener...**” der. İmam: “*Seni affettim.*” diye cevap verir. Hizmetçi: “Efendim! **Allah ih-san sahiplerini sever.**”⁴¹ der. Bunun üzerine İmam (a.s): “*Seni Allah rızası için azat ettim. Bugüne kadar sana verdiğimin iki katı da senin olsun.*” buyurur.⁴²

3- Cömertliği ve Keremi

Sahip olduğu büyük ruh ve seciyeyle Hz. Hüseyin b. Ali (a.s), fakirlere ve muhtaçlara yardım eder, dul ve yetimleri himaye ederdi. Kendisini ziyarete gelenleri teskin eder, rahat ettirir, yüreklerine su serperdi. Kendisinden yardım isteyenlerin ihtiyaçlarını giderir, onların istemenin ezikliği hissetmelerine izin vermezdi. Akrabalarını kesintisiz bir şekilde ziyaret ederdi. Eline bir mal geçtiği zaman, onu

³⁹ İhkaku'l-Hak, 11/431

⁴⁰ Âl-i İmrân, 134

⁴¹ Aynı ayetin devamı

⁴² Keşfu'l-Gumme, 2/31; el-Fusulu'l-Muhimme, İbn Sabbağ, s.168 (küçük bazı değişikliklerle beraber)... A'yanu's-Şia, 4/53

taksim eder ve ardından infak ederdi. Bu, âlicenap, cömert insanların seciyesi, kerem sahiplerinin karakteri ve hoş görülü insanların ayırcı özelliğidir.

Gecenin koyu karanlığında yiyecek dolu bir torba ve bir miktar para alır, dul ve yetimlerin evlerine götürürdü. Muaviye b. Ebu Süfyan bile, onun bu özelliğine tanıklık eder. Bir gün Muaviye bazı şahsiyetlere birtakım hediyeler gönderir ve şunu da ekler:

Hüseyin'e gelince, o, ilk önce babasıyla beraber Siffin'de savaşmış öldürülenlerin yetimlerine dağıtır. Geride bir şey kalırsa, onunla develer keser ve süt içirir.⁴³

4- Cesareti

İnsan, Hz. Hüseyin'in (a.s) şahsiyetinin cesaret sayfasını mütalaa ettiği zaman, onu tanımlamaktan ve ifade etmekten âciz kalır. Çünkü o, bu cesareti atalarından miras almıştı. Cesaretle terbiye edilmiş ve cesaret atmosferinde büyümüştü. O, cesaretin madeni ve kaynağından geliyordu. Hakkı söylemek hususunda cesaretin abidevî bir timsaliydi. Hakkı savunmakta tanık olanları dehşete düşüren bir kahramandı. Bunu; akide, iman, Allah yolunda cihatla en azgın müşrik kuvvetlere karşı direnen ve sonunda tarihin tanık olduğu en görkemli zaferi kazanan yüce dedesi Hz. Muhammed'den (s.a.a) miras almıştı.

Hz. Hüseyin (a.s), İslâm'ı yeniden hâkim kılmak için mücadele eden babası

⁴³ Hayatu'l-İmami'l-Hüseyin, 1/128, Uyunu'l-Ahbar'dan naklen.

Emirü'l-Mümininin (a.s) yanında yer aldı. Bu mücadelede babasının en büyük yardımcılarında biri oldu. Hakkı yeniden hak ettiği konuma getirmek için, babasıyla birlikte sözle, eylemle ve silâhlı mücadele ile sapıklık ve azgınlık kuvvetlerine karşı savaştı.

Kardeşi Hz. Hasan'ın (a.s) yanında, ümmetin selâmeti ve İslâm'ın hayat sistemine bağlı kalan bir avuç seçkin müminin kurtuluşu için gözü pek bir kahraman olarak mücadele verdi.

Müslüman kitlelerin dinlerine yardım etmekten geri durduğu bir sırada Muaviye'nin zorbalıklarına, saptırmalarına, dosdoğru dinin kaynağını bulandırmaya yönelik fikir empozelerine ve zehirli oklarına karşı sarsılmaz bir kaya gibi durdu.

Hiçbir tehдitten korkmadı. Ümmeti ıslah etme, dedesi yüce Peygamber'in (s.a.a) dinini yeniden diriltme ve zulüm ve fesadın karşısına dikilmenin dramatik akıbetinin belirtileri ufukta görüldüğü hâlde korkuya kapılmayıp harekete geçti. Harekete geçerken Allah'ın emrine teslim olmuştu, O'nun hoşnutluğunu elde etmek için çaba sarf ediyordu. Bakın, kendisine: "Canına mukayyet olmakta Allah'ı hatırlatıyorum sana. Tanıklık ederim ki, eğer savaşırsan, öldürülürsün ve eğer seninle savaşılırsa, helâk olursun." diyen Hürr b. Yezid er-Riyahî'ye ne cevap veriyor:

Beni ölümle mi korkutuyorsun?! Beni öldürmeyi göze alabilecek duruma da mı geleceksiniz? Sana ne söyleyeceğimi bilemiyorum?! Ama Evs'li şairin amcasının oğluna söylediklerini söylüyorum:

Gideceğim; yiğit için ölüm bir utanç değildir;

Hayır bir niyetle ve Müslüman olarak cihat ederse,

Salih adamlarla bir olursa,

Helâk ehline muhalefet eder, suçlulardan ayrılırsa.

Yaşarsam pişman olmam, ölürsem acı duymam

Ama senin için utanç olarak zelil ve alçak gibi yaşamak yeter.⁴⁴

Hz. Hüseyin (a.s), dört bir yandan kuşatıldığı günde insanı dehşete düşüren, akıllara durgunluk veren bir direniş örneği sergiledi. Bitmez tükenmez musibetler karşısında yenilmedi, tek başına kaldığı zaman bile hezimetini yaşamadı. Ulu ve heybetli bir dağ gibiydi ki, heybetinden ve saldıdığı korkudan düşmanlar ona yanaşamıyordu. Hem de sayısız yaralar aldığı hâlde. Düşmanları bile buna tanıklık etmişlerdir. Örneğin Humeyd b. Müslim şöyle der:

Bugüne kadar, vücudunun çeşitli yerlerinden yaralandığı, çocuğu, ailesi ve arkadaşları gözünün önünde öldürüldüğü hâlde, onun gibi cesaretini kaybetmeyen, en ufak bir korku belirtisi göstermeyen birini daha görmedim. Piyade birlikleri toplu olarak ona saldırdıkları zaman, o da kılıcıyla onlara hamle ediyor, keçi sürüsünün saldıran kurdun karşısında ikiye yarılması gibi, sağından solundan onları ikiye yarıyordu.⁴⁵

⁴⁴ Tarih-u't-Taberî, 4/254; el-Kâmil Fi't-Tarih, 3/270

⁴⁵ A'lâmu'l-Vera, 1/67; Tarihu't-Taberî, 5/540

5- Onuru, Boyun Eğmezliği

Müslüman inkılâpçının siması, en parlak ve en mükemmel şekliyle Hz. Hüseyin'in (a.s) haksızlığa boyun eğmeyi ve zulme sessiz kalmayı reddeden tavrında tecelli etmiştir. Bu tavıyla o, gelecek nesillere akide uğruna ve inanç yolunda teslimiyetçiliği reddeden fedakârlık çığırını açtı. O, ruhunu risaletten alan o görkemli tavrı sergilerken ümmeti silkeledi, alçaklık ve zillet içinde ölmemesi için yüreklendirdi. Esir eskisi Muaviye'nin oğlu esir eskisi Yezid'e biat etmeye yanaşmayıp: *"Benim gibisi onun gibisine biat etmez."* demesiyle müminleri içinde buldukları zilletten kurtaracak onur yolunu gösterdi.

Kardeşi Muhammed b. Hanefiye'ye söylediği şu sözler, onun bu muhteşem boyun eğmezliğinin kelimelere dökülmüş bir örneğidir:

Ey kardeşim! Allah'a andolsun ki, yeryüzünde sığınacak bir tek sığınak, barındırarak bir tek barınak kalmasa bile, yine de Muaviye oğlu Yezid'e biat etmem.⁴⁶

Gerçi şeytan, insanların vicdanları üzerinde sağlam bir egemenlik kurmuş, vicdanları öldürerek alçaklığa razı etmişti; fakat Hz. Hüseyin (a.s), Emevî riddetinin ordularından oluşan şer ve zulüm güruhlarına karşı durarak şöyle haykırmıştı:

Allah'a yemin ederim ki, zelim bir şekilde elimi size vermem, köleler gibi sizin hâkimiyetinizi onaylamam. Beni itham

⁴⁶ el-Futuh, İbn A'sem, 5/23; Maktalu'l-Hüseyin, Harezmi, 1/188; Biharu'l-Envar, 44/329

etmenize karşı Rabbime ve Rabbinize sığındım.⁴⁷

İmam Ebu Abdullah Hüseyin'in (a.s) sözleri, ilke, değer ve misyon sahibi insanların en üstün tavırlarının ifadesiydi. Aynı zamanda izzetinefsini ve özgüvenini de yansıtıyordu. Şu sözlerine kulak verin:

Bakın hele! Şu soysuz oğlu soysuza! Kılıcı sıyırmak ya da zilletle boyun eğmekten birini seçmemi istiyor! Zillet bizden ne kadar uzak! Allah bunu istemez, Resulü ve müminler de. Temiz ve pak kucaklar, hamiyet sahibi onurlu kimseler, izzet sahibi nefisler de, onurlular gibi vuruşmaktansa, alçaklara boyun eğmeyi tercih etmeyi içlerine sindiremezler.⁴⁸

Böylece Hz. Hüseyin, onurlu bir tavrın nasıl takınılacağını, alçaklığa boyun eğmezliğin nasıl olacağını, misyon uğruna nasıl fedakârlık edileceğini bütün beşeri-yete öğretti.

6- Hakkı Ortaya Koymada Gösterdiği Açıklık ve Cesaret

Hz. Hüseyin'in (a.s) kıyımı ve devrimi, İslâm tarihinde patlayan bir volkan ve etrafı darmadağın eden bir deprem gibi, hakka yardım etmekten kaçınan mücadele kaçkınlarının vicdanlarını gaflet uykusundan uyandırdı. Bu kıyam, verdiği mesajıyla İslâm'ın inanç sistemine ve misyonuna samimiyetle bağlı olan bütün

⁴⁷ Maktalu'l-Hüseyin, el-Mukarem, s.280; Tarihu't-Taberî, 4/330; İ'lamu'l-Vera, 1/459; A'yanu'ş-Şia, 1/206

⁴⁸ A'yanu'ş-Şia, 1/603; el-İhticac, 2/24; Maktalu'l-Hüseyin, Harezmi, 2/6

ihlâslı devrimcileri bütünleşmeye, Allah ve Resulü'nün (s.a.a) irade ettiği gibi salih bir toplum kurmak için mücadele etmeye çağırırdı.

Hz. Hüseyin (a.s), sarahat ve açıklık esasına dayanan bir hareket metodunu izledi. Ümmete bozuklukları ve sapmaları açıklayıp dosdoğru yolu gösterdi. Tam bir cesaretle, tağutun önüne dikilerek onu sapıklık ve fesada devam etmekten sakındırdı. Muaviye'ye yazdığı mektuplarda bu hususu hiçbir kapalılığa yer bırakmayacak şekilde bütün çıplaklığıyla anlatıyor, onu uyarıyor, sakındırıyor, zulme devam etmekten vazgeçmesini istiyor ve ümmete, onun sapıklığının ve bozgunculuğunun boyutlarını gösteriyordu.⁴⁹

Net ve kararlı bir şekilde Muaviye oğlu Yezid'e biat etmeyi reddetti ve Yezid'in valisi Velid b. Utbe'ye şöyle dedi:

Bizler, nübüvvet Ehl-i Beyti'yiz; risalet madeniyiz; meleklerin inip çıktığı haneyiz; rahmetin mahalliyiz. Allah, bizimle açmış ve bizimle bitirmiştir. Yezid ise, yoldan çıkmış bir günahkârdır. Şarap içen, Allah'ın haram ettiği canı haksız yere öldüren biridir. Yoldan çıkmışlığını ve günahkârlığını gizleme gereğini dahi duymayan bir rezildir. Benim gibisi, onun gibisine biat etmez!⁵⁰

Ashabına ve kendisine yardım edeceğini bildiren kimselere karşı son derece açık sözlüydü. Örneğin Küfe'ye doğru yol alırken Müslim b. Akil'in şehit edildiği

ve insanların onu yalnız bıraktığı haberini alınca, dünyevî beklentiler peşine takılanlara şöyle dedi:

Taraftarlarımız bizi yalnız bıraktı. Sizden geri dönmek isteyen varsa, hiçbir sıkıntı ve mahcubiyet hissetmeden dönebilir. Onun bana verilmiş bir sözü olmadığını kabul ediyorum.⁵¹

Dünyevî beklentileri olanlar ve inanç noktasında zafiyet içinde olanlar ondan ayrıldılar. Ailesinden ve ashabından hayırlı kimselerden oluşan seçkin bir grup kaldı yanında. Kendisine yardım edenlerin sayısı iyice azaldığı hâlde, asla hileye başvurmadı, uzlaşma arayışlarına girmedi.

Savaş başlamadan önce, kendisine tâbi olan bir avuç samimî gruba, kendisinden ayrılıp gitmeleri için izin verdiğini belirterek şunları söyledi:

Sizden daha doğru, daha adil ashap ve daha erdemli bir aile bilmiyorum. Bana verdiğiniz bu destekten dolayı Allah sizi hayırla ödüllendirsin! Gece karanlığı çökmek üzeredir. Kalkın ve gece karanlığını fırsat bilin. Herkes bir arkadaşının veya benim kardeşlerimden birinin elini tutsun. Gecenin karanlığında dağılın. Beni onlarla baş başa bırakın. Çünkü onlar benden başkasının peşinde değildirler. Eğer beni bulup öldürürlerse, sizin peşinize düşmeyeceklerdir.⁵²

Doğrusu, Hz. Hüseyin'in (a.s) kıyamını bütün ayrıntılarıyla inceleyen bir kimse, bu

⁴⁹ el-İmame ve's-Siyase, 1/189, 195

⁵⁰ el-Futuh, 5/14; Maktelu'l-Hüseyin, Harezmi, 1/184; Biharul-En-var, 44/325

⁵¹ el-İrşad, 2/75; Tarihu't-Taberî, 3/303; el-Bidaye ve'n-Nihaye, 8/ 182; Biharul-Envar; 44/374

⁵² el-Futuh, 5/105; Tarihu't-Taberî, 3/315; A'yanu's-Şia, 1/600

kutlu kıyamın her adımında söylenen her sözde ve sergilenen her davranışta doğruluk, sarahat ve cesaret görecektir.

7- İbadeti ve Takvası

Ebu Abdullah Hüseyin (a.s), hayatının her anında ve her duruşunda Rabbiyle bağını sürdürüyordu. Bu bağı, Allah'a sunduğu ibadette somutlaşıyordu. Yüce Yaratıcı ile bağını her fırsatta güçlendiriyordu. Allah'a ibadet uğruna fedakârlığının dozunu her gün biraz daha artırıyordu. Allah'ın zatında yok olmuştu, O'nun rızası uğruna nefisini unutmıştu. İbadeti, yüce Allah'a olan hakikî marifetinin bir semeresiydi.

Arefe günü yaptığı duaya göz atılacak olursa, bu marifetin derinliği ve yüce Allah ile alâkasının ne kadar güçlü olduğu açıkça görülecektir. Bu muhteşem duadan bir pasajı aşağıya alıyoruz:

Varlığını sana borçlu olan bir şey, senin varlığının kanıtı olarak kullanılabilir mi? Senden başkası için, senin olmayan bir zuhur var mı ki, o senin zuhur etmeni sağlasın? Sen ne zaman kayboldun ki, seni gösterecek bir delile ihtiyaç duyulsun? Ne zaman uzak oldun ki, izlerden hareketle sana ulaşmaya çalışılsın? Senin kendisini gözetlediğini görmeyen göz kör olmuştur. Senin kendisi için sevginden bir pay ayırmadığın kulun alışverişi hüsrana uğramıştır...

İlâhî! İşte zelliliğim, senin önünde ortadadır. İşte durumum, sana gizli değildir. Senden sana kavuşmayı istiyorum. Seninle, seni kanıtıyorum. O hâlde, nu-

runla beni kendine ilet. Samimî kullukla önünde durmamı sağla...

Dostlarının kalplerini sen marifet nurlarıyla aydınlattın da seni tanıdılar, birliğini ikrar ettiler. Sevenlerin kalplerinden yabancıları sen söküp attın da, senden başkasını sevmez, senden başkasına sığınmaz oldular. Âlemler onları dehşete düşürürken, sen onların munisi oldun...

Seni yitiren ne bulmuş ki? Seni bulan, ne yitirmiş ki?

Seni bırakıp başkasına sarılan, kaybetmiştir. Senden yüz çevirip yoldan çıkan, büyük bir hüsrana uğramıştır.

Ey sevdiklerine, yakınlığının halâvetini tattırıp da bunun zevkenden kendini yitirmelerini sağlayan! Ey dostlarına, heybetinin giysilerini giydirip de onları huzurunda bağışlanma dilemeye sevk eden!...⁵³

Allah'a karşı duyduğu korku, O'nun murakabesini hissedişinin şiddeti yüzüne vurmuştu. Öyle ki biri ona: "Rabbinden ne çok korkuyorsun?" dediğinde o, şu cevabı vermişti:

Dünyada Allah'tan korkanlardan başkası, kıyamet günü azaptan emin olamaz.⁵⁴

İbadetinden Örnekler

Peygamber (s.a.a) evinin ehli (Ehl-i Beyt) için ibadet, varlık ve hayatın kendisidir. Yüce Allah'a yakarmaktan lezzet alırlardı. Allah'a kullukları geçegündüz, gizli-açık kesintisizdi. Bu temiz evin

⁵³ el-Muntahabu'l-Hasani Li'l-Ed'iyeye ve'z-Ziyarat, s.924-925

⁵⁴ Biharu'l-Envar, 44/190

direklerinden biri olan Hz. Hüseyin (a.s), kesin inanca sahip bir arif ve her anını ibadetle geçiren bir âlim olarak Allah'ın huzurunda ibadete dururdu. Abdest aldığı zaman rengi değişir, vücudunun eklem-leri titrerdi. Bunun sebebi sorulduğunda şöyle demişti:

Ulu Allah'ın huzurunda duran birinin renginin sararması ve vücudunun ek-lemelerinin titremesi hakır.⁵⁵

En zor zamanlarda, en ağır koşullar altında dahi namazı eda etmeye büyük özen gösterirdi. Muharrem'in onuncu gününde (Aşura gününde) çatışmanın doruğa çıktığı, savaşın en kızgın anında öğle namazına durdu. O sırada sapıklık ordusu etrafını sarmış, her taraftan ok atıyorlardı.

(Hac aylarında) Allah'a karşı zelilliğinin ifadesi olarak yola çıkar, O'nun mübarek evine koşardı. Büyük bir huşu ve tevazu içinde hac ibadetlerini yerine getirirdi. Yürüyerek yirmi beş kere hacca gitmişti.⁵⁶

Şia muhaddislerinin çeşitli tabakaları arasında, Hz. Hüseyin'in (a.s) hac mevsiminde, Arafat'ta, dağın sol eteğinde, insanlar etrafını sarmış hâlde, huşu ve tevazu içinde ettiği dua ve Rabbine uzun uzun yakarışı meşhurdur.

Çokça iyilik eder, sadaka verirdi. Rivayet edilir ki, ona miras olarak bir arazi ve bazı eşyalar kalır. O, teslim almadan önce bunların tümünü sadaka olarak dağıtır. Gece karanlığında yanına yiyecek alır, Medineli yoksullara dağıtır. Tek gayesi, Allah'ın ecrine ve yakınlığına nail olmaktır.⁵⁷

⁵⁵ Camiu'l-Ahyar, s.76. Yine bk. İhkaku'l-Hak, 11/422

⁵⁶ Yenabiu'l-Mevedde, s.41; Maktelu'l-Hüseyin, Harezmi, 2/17

⁵⁷ Hayatu'l-İmami'l-Hüseyin (a.s), 1/135